

De danske malke- racer er stadig økonomisk ligeværdige

SIDE 2

KOM TIL GROVFODER- EKSKURSION 2021

SIDE 3

Sådan kan du sikre økonomien uden aflivning af tyrekalve

SIDE 4

Christian Lund: "Det nye normal er, at det hele er unormalt"

Ny undersøgelse af landmænds arbejde med økonomi og ledelse får sektorfor- manden til at opfordre kvægbrugerne til at få lavet deres budgetter og strategier.

I gamle dage blev køerne passet fra kalv til malkeko. Planterne på markerne blev sået, gødet og høstet. Men at være dygtig til at få køer til at give meget mælk er ikke længere nok. I 2021, hvor landmændene får større og større bedrifter, stiger behovet for at ansætte og lede medarbejdere. Dertil kommer kravene til klima og miljø. Og til sidst men ikke mindst skal der være styr på bedriftens økonomi.

"Det nye normal er, at det hele er unormalt. Man skal sørge for, at bedriften er robust og rustet til at håndtere alle mulige og umulige situationer. Og især have fokus på bedriftens strategi og økonomi. Det er blevet det nye normale som landmand i Danmark," siger formand for L&F Kvæg Christian Lund.

Sektorformandens tanker ligger i forlængelse af en ny undersøgelse af landmændenes arbejde med økonomi og ledelse. I alt besvarede mere end 2.000 landmænd undersøgelsen, som L&F's sektor for Økonomi & Virksomhedsledelse satte i gang.

Opfordrer til handling fra medlemmer

Især mælkeproducenternes svar på to spørgsmål har fået sektorformanden til at opfordre til handling fra medlemmerne. Kun 11 procent af mælkeproducenterne svarede, at de havde en nedskrevet strategi. Ligeledes svarede kun 11 procent, at de i høj grad brugte deres budgetter som grundlag for den løbende styring, optimering og opfølgning af bedriften.

"Når man har styr på sin bedrift, så viser man sine vigtigste interesser, at der er et stærkt fundament at bygge på. Jeg plejer at sige, at de vigtigste interesser først og fremmest er din familie – og så kommer banken lige derefter. Og her er både budget og

strategi vigtige parametre. Så der er en rigtig god grund til at bruge de muligheder og værktøjer, vi har," understreger Christian Lund.

DLBR har et ansvar

Det er ikke så vigtigt, om man lægger både budget og strategi alene, eller man får hjælp og rådgivning. Det vigtigste er, at man får det gjort. Der skal dog et større fokus på budget og strategi til, hvis det skal blive til virkelighed.

"Landmændene er nødt til at tage øget ejerskab. Og så skal DLBR på banen. I stedet for at bruge tiden på at kæmpe om, hvem der bliver den største virksomhed, så skulle de hellere fokusere på at få samlet de kunder op, der mangler rådgivning," siger Christian Lund.

Samtidig understreger sektorformanden, at hverken budget eller strategi behøver at være en kompleks opgave.

"Mit bedste råd er at gøre det enkelt. Jeg er ikke den bedste til at have en fast strategi eksempelvis. Derfor er det vigtigt for mig at have en ramme for, hvad det er, jeg vil med min bedrift. Den fylder ét A4-ark, og det giver mig retning for mit arbejde på bedriften," forklarer Christian Lund.

Han glæder sig over, at der også er lyspunkter i undersøgelsen – eksempelvis at 53 procent svarede, at de kender deres fremstillingspris.

"For ikke mange år tilbage var fremstillingspris ikke noget, ret mange landmænd hverken kendte eller forholdt sig til. Jeg tror på, at udbredelsen og brugen af at kende sin fremstillingspris på alt lige fra mælk til grovfoder er et skridt i den rigtige retning i forhold til gode økonomiske resultater," siger Christian Lund.

KONKURRENCEEVNE
– en del af L&F Kvægs strategi 2023

/ERIK SUHR, ERSU@SEGES.DK, SEGES

LÆS MERE SIDE 2

Økonomi er en vigtig del af bedriftens ledelse

Budgetlægning, strategi og fremstillingspris er alle vigtige komponenter, når man skal drive sin virksomhed.

Mælkeproducent og formand for L&F's sektorbestyrelse for Økonomi & Virksomhedsledelse Anders Harck er en af dem, som har en nedskrevet strategi. Han bruger i høj grad budgettet som styringsværktøj, og i to-tre dage om året har budgettet hovedfokus.

"Jeg bruger et par lørdage på at lave budget og laver det hele selv. Det er en proces, jeg går til og fra, hvor jeg tænker over, hvad jeg vil opnå, og hvordan jeg skal nå derhen. Jeg synes, at det er megafedt. Jeg har kongedage, når jeg laver årets budget," forklarer en engageret Anders Harck.

"Det kan dog være mindst lige så godt at få lavet budget af sine rådgivere. Man bør dog engagere sig i det, så det er ens egne tal og mål," tilføjer han.

Strategi for næste fem år

Ligesom arbejdet med de årlige budgetter er strategi noget, Anders Harck tager alvorligt. I øjeblikket er han i gang med at lægge en strategi, som skal indeholde planer for bedriftens udvikling over de næste fem år.

"Nogle landmænd kan træffe hurtige og rigtige beslutninger. Jeg er glad for at få dem kvalificeret. Derfor åbner jeg min hjerne – og så får jeg sparring på mine overvejelser," siger Anders Harck.

Et godt eksempel på dette er sket for nyligt. "Jeg var i gang med nogle sonderinger i forhold til Lov om hold af kvæg 2024, og der havde jeg taget den nemme løsning. Men en kammerat sagde, at det der, det blev aldrig godt. Nu er den sendt til hjørne," siger Anders Harck.

Når Anders Harck analyserer sit årsregnskab, bliver der også regnet en fremstillingspris.

"Det er vigtigt for mig, at det jeg laver, giver bundlinje hele vejen igennem. Og derfor bruger jeg den tid, det tager, på at regne fremstillingsprisen ud. Så får jeg en viden om, at det, jeg går og gør, er det rigtige – eller om der er noget, der jeg skal holde mig fra at gøre – eksempelvis udlicitere arbejde eller lignende," forklarer han.

/ERIK SUHR, ERSU@SEGES.DK, SEGES

DE DANSKE MALKERACER ER STADIG ØKONOMISK LIGEVÆRDIGE

Totaløkonomisk er de danske malkeracer ligeværdige. Det betyder, at krydsning mellem dem er en effektiv vej til at opnå bedre økonomi.

Ved Dansk Holsteins virtuelle årsmøde i 2020 blev der sat spørgsmålstegn ved, om de danske malkeracer er ligeværdige. Det blev underbygget med beregninger fra Dansk Holstein, der illustrerer, at Holstein bidrager med mellem 2.100-3.100 kr. mere i mælkeindtægt pr. årsko i forhold til RDM og Jersey.

Dette er dog ikke en korrekt måde at sammenligne på, og der er samtidig mere end ydelse, som påvirker kvægholdets økonomi.

Højere værdi af mælk for Holstein

Holstein er den race, der har den højeste årsydelse i RYK's opgørelser. Det skyldes primært, at racen har et højt avlsmæssigt niveau. Men det skyldes også eksempelvis, at Holstein generelt står i lidt større besætninger, som hyppigere har tre gange malkning, og at RDM-køer i højere grad står i områder med lidt lavere ydelse.

Dette er der taget højde for i nye beregninger foretaget af SEGES, og det betyder, at forskellen mellem racerne er mindre, end årsydelsene fra RYK indikerer.

Vigtigt at bruge Arlas afregningsmodel

Samtidig er det vigtigt at bruge den afregningsmodel, som Arla afregner mælken ud fra. I modellen er der en negativ vægt på mælkeydelse, hvilket betyder, at mælk med lave fedt- og proteinprocenter har en mindre afregningsværdi pr. kg EKM.

Det tages der ikke højde for, når der anvendes en pris pr. kg EKM. Ydermere er der en omkostning forbundet med at producere laktose, fedt og protein. Det, der er vigtigt for kvægbrugeren, er, hvad man står med i hånden, når omkostningerne er betalt.

Når ovenstående er taget i betragtning, er der en forskel på ca. 850 kr. pr. årsko mellem Holstein og de øvrige racer alene for ydelse. Det er altså væsentligt mindre end de forskelle, som Dansk Holstein har fundet i deres beregninger.

Økonomi påvirkes af andet end ydelsen

Ydelse er vigtig, men det er også vigtigt at mindske omkostninger til arbejde, reproduktion, dyrlægebehandlinger m.m. Derfor skal der ved sammenligning af racerne også tages højde for andre økonomisk vigtige egenskaber.

I SEGES' beregninger beregnes raceforskelle for de enkelte egenskaber derfor ved at bruge samme metode som for ydelse. Forskellene i dage og procent m.m. er omregnet til kr. ved at

bruge de økonomiske værdier, som anvendes til beregning af NTM.

En totaløkonomisk sammenligning af Holstein og RDM viser en forskel på omkring 350 kr. pr. årsko i favor af Holstein. I dette er der dog ikke taget højde for forskelle i værdi af kødproduktion, ungdyroverlevelse og fodereffektivitet.

Det er også vigtigt at bemærke, at forskellen er påvirket af diverse antagelser såsom mælkeprisens niveau. Når SEGES tidligere har sammenlignet racer, er det derfor gjort ud fra flere forskellige tilgangsvinkler, fx ved at sammenligne driftsregnskaber. Det er gjort for at sikre en så sikker sammenligning som mulig. Samtlige analyser er ikke gentaget i SEGES' nye beregninger, herunder eksempelvis analysen af driftsregnskaber. Men nye analyser lavet af Simherd A/S viser resultater på samme niveau som ovenstående.

Racerne er ligeværdige rent økonomisk

Med de usikkerheder, som er forbundet med sammenligning af racerne, er budskabet stadig, at de danske malkeracer er ligeværdige rent økonomisk. I forhold til undersøgelser fra 2018 er der dog en tendens til, at RDM taber en smule terræn til Holstein.

/MORTEN KARGØ, AU, LISA HEIN, SEGES, JULIE CLASEN, SLU, JEHAN ETTEMA, SIMHERD A/S, ANDERS FOGH, SEGES

"Jeg synes, at det er fantastisk, at vi kan tage det bedste fra alle racer og samle i én ko. Og det kan vi. At racerne er økonomisk ligeværdige, behøver vi ikke sætte spørgsmålstegn ved. Det bør vi udnytte mere, end vi gør i dag, via krydsning af vores malkeracer. Heldigvis er der allerede mange, der baserer deres besætning på at få det bedste af alle racer. Og tallet er stigende. Det glæder mig. Vi skal turde satse på fremtidens ko."

Formand Christian Lund, L&F Kvæg

15. JUNI

Årets Grovfoderekursion holdes i år hos de sønderjyske landmænd Mads Stokholm Pedersen og Svend Ebsen Schøler

KOM TIL GROVFODEREKSKURSION

Årets Grovfoderekursion foregår 15. juni hos to værter i det sønderjyske, hvor fokus er på høj mælkeydelse og kvalitetsbevidst foderforsyning fra grovfodermarken med lavest muligt input.

Årets Grovfoderekursion, som arrangeres på vegne af Specialudvalget for Græs og Grovfoder, holdes 15. juni 2021 hos de to sønderjyske landmænd i Ribe-området. Turen går til Mads Stokholm Pedersen og Svend Ebsen Schøler, som begge kan være stolte af at vise deres bedrifter frem. I år er der stort fokus på ko-komfort, pasning og fodring med deraf følgende høj mælkeydelse.

Programmet er sprængfyldt med ny viden og praktisk erfaring inden for foderproduktion og fodring, der umiddelbart kan tages med hjem og bruges på egen bedrift.

Høj ydelse ved simpel pasning

Turen starter hos Mads Stokholm Pedersen, der har 455 årskøer og driver 370 ha. med hovedsageligt grovfoder og vårbyg. Mads har stor interesse for kvægavl og følger med i alt, hvad der rører sig inden for Holstein-kvæg. Denne interesse bærer frugt, da besætningen i øjeblikket er indehaver af Danmarks højeste livsydelse på knap 60.000 kg EKM.

Hertil kommer, at besætningens ydelse de seneste 4 år har ligget blandt de 10 højestydende i ydelseskontrollens opgørelser. På staldsessionerne kan du høre om, hvordan man planlægger, fodrer og passer besætningen ud fra princippet "keep it simple".

Der vil være fokus på management og ledelse, parvis opstaldning af kalve, arbejdsmiljø med demo af exo-skeletter og god kommunikation med udenlandske medarbejdere.

Såteknik og udstyr til isårning

På marksessionerne hos Mads Stokholm Pedersen er der fokus på bl.a. såteknik og udstyr til isårning

i kløvergræs med henblik på forlængelse af græsmerkernes levetid. Her vil en række maskinleverandører demonstrere de seneste nyheder af såmaskiner til isårning. Hvis græsmerkernes levetid ved isårning kan forlænges, vil det gavne både klima såvel som økonomien på bedriften.

Derudover er der fokus på pløjefri dyrkning af majs med demonstration af harvetyper, pakkevalser og spidser.

Demo af ny gyllenedfælder

Endelig demonstreres en nyudviklet nedfælder til placeret gylle i majs. Nedfælder er udviklet i et samarbejde mellem SEGES, Aarhus Universitet, DMOGE, Samson og Varde Maskinstation.

Målet har været at udvikle en nedfælder, der kan placere gyllen optimalt i forhold til majsens vækst. Placeret gylle bliver mere og mere aktuelt i en tid, hvor flere bedrifter bliver begrænset i, hvor meget startgødning der kan anvendes til dyrkning af majs som følge af nye fosforlofter.

Fokus på kg EKM pr. robot

Når sessionerne er færdige hos Mads Stokholm

Pedersen, går turen videre til Svend Ebsen Schøler, der driver en bedrift med 372 årskøer og 287 ha.

Bedriften, der ligeledes har en høj ydelse, maler køerne med 5 Lely-robotter. Der sættes fokus på optimering af mælkeproduktionen med vægt på robotternes kapacitet, altså kg EKM pr. robot frem for kg EKM pr. årsko.

Derudover vil der på staldsessioner være fokus på smittebeskyttelse ved gyllehåndtering samt proteinniveau i foderrationen med demonstration af nyheder til styring af foderrationens sammensætning.

Nye såmaskiner og rivetyper

I marksessionerne demonstreres såmaskiner til etablering af kløvergræs og rivetyper til sammenrivning, og der er også fokus på majsdyrkning, bl.a. uden gylle efter kløvergræs, bedre startgødning og ny teknik til radsåning af efterafgrøder i majs.

Tilmelding til Grovfoderekursionen åbner midt i maj måned. Den afholdes i henhold til gældende COVID-19-restriktioner. Læs mere om programmet på landbrugsinfo.dk

/PETER HVID LAURSEN, PHL@SEGES.DK

Sådan kan du sikre økonomien uden aflivning af tyrekalve

Et nyt videnskatalog anviser tre muligheder for at sikre, at det ikke går økonomisk ud over bedriften, når du fra nytår ikke må aflive raske tyrekalve.

Om mindre end otte måneder betyder branchebefalingen mellem L&F Kvæg og Dansk Jersey, at det ikke længere er en mulighed at aflive raske tyrekalve. I et nyt videnskatalog opstiller SEGES tre potentielle muligheder for at løse problemstillingen:

- 1 Intensivt brug af kønssortet sæd målrettet salg af kvier til mælkeproduktion i andre besætninger/lande
- 2 Salg af kalve til specialiseret kødproduktion
- 3 Metoder til færre fødte kalve i besætningen.

I det følgende kan du læse om de tre muligheder.

1 Salg af malkeracekvier

Den første mulighed er salg af opdræt til mælkeproduktion. Her er der overordnet tre veje at gå:

• Eksport af levedyr

Vær opmærksom på risikoen ved nedlukninger lokalt og nationalt

• Salg af malkekvægskrydsninger (tung race x Jersey)

Kan eventuelt være baseret på længere kontrakter

• Salg af jerseykvier til raceskifte

Giver en midlertidig afsætning indtil den nye besætning kan producere eget opdræt.

I besætninger med godt management og billige opdrætsomkostninger kan det være økonomisk rentabelt at producere kvier til salg. Det er dog meget vigtigt at have en sikker afsætningskanal, inden man går all-in på kvieproduktion.

Det er også vigtigt at være bevidst om fremstil-

lingsprisen på kvier. Du kan få et hurtigt bud på fremstillingsprisen af kvier på din bedrift her:

www.simherd.com/kvier.

2 Salg af kalve til specialiseret kødproduktion

Den anden mulighed er krydsning med kødkvæg. Der er i Danmark typisk to afsætningsmuligheder for opdræt til kødproduktion:

• Kalveproduktion

Produktionen eksisterer i dag og er baseret på unge dyr (under 12 måneder) i høj vækst

• Oksekødsproduktion

Task Force slagtekalve har anbefalet en større produktion af dansk oksekød.

Ved at bruge kødkvægssæd kan antallet af renrace tyrekalve reduceres kraftigt og i stedet erstattes af krydsningskalve med højere salgsværdi. Det er vigtigt, at kødkvægssæd bruges i kombination med hunlig kønssortet sæd for at opnå de bedste resultater både økonomisk og for at reducere antallet af opdræt.

Det kan også være en mulighed at anvende hanlig kønssortet kødkvægssæd og derved få flere krydsningstyrekalve, der afregnes bedre end kviekalvene.

3 Metoder til færre fødte kalve

Den tredje mulighed er forlænget laktation for at reducere antal fødte kalve. Forlænget laktation kan dog kun benyttes i begrænset omfang, uden at det går udover økonomien. Forstekalvskør

med en mere flad laktationskurve kan det være en fordel at forlænge laktationen. Ved ældre køer med mere stejle laktationskurve er det mere risikabelt at forlænge laktationen.

Et værktøj, der præcist kan udpege de bedste køer til forlænget laktation, vil potentielt kunne forbedre økonomien i forlænget laktation.

Forlænget laktation skal formodentlig ses i sammenhæng med udsætningsstrategien. I Sim-Herd arbejdes der på en intelligent udsætningsmodel, der viser, hvilke køer det bedst kan betale sig at udsætte. Der vil både blive udviklet et operationelt og strategisk værktøj.

Hvad gør jeg nu?

SEGES' anbefalinger er, at du får regnet igennem hvilket tiltag, der er bedst for din bedrift. Det er en rigtig god anledning til at samle dyrlæge, avlserådsgiver og produktionsrådgivere for sammen at sætte den bedste strategi i besætningen.

Det vigtigste er, at du er bevidst om, hvilke tiltag der giver god økonomi uden aflivning af jersey-tyrekalve.

Find videnskataloget som link i artiklen *Sådan sikrer du god økonomi uden aflivning af Jersey tyrekalve* på LandbrugsInfo.dk

/ RASMUS BAK STEPHANSEN, RASS@SEGES.DK

SAMFUNDSKONTRAKT

– en del af L&F Kvægs strategi 2023

WEBINAR: Bliv klogere på årets Business Check

Onsdag den 12. maj kl. 12.00

BUSINESS CHECK

Webinar 12. maj.

Onsdag den 12. maj klokken 12 afholder SEGES Kvæg et webinar, hvor du bliver præsenteret for de dugfriske tal fra årets Business Check.

På webinarret gennemgår specialkonsulenterne Morten Nyland Christensen og Birgitte Braae fra SEGES Erhvervsøkonomi de nyeste produktionstal og tendenser.

Der vil især være fokus på de økonomiske nøgletal i forhold til mælke- og grovfoderproduktion, afkast, fremstillingspriser, og hvordan tallene kan bruges aktivt.

Tilmeld dig på seges.tv/live/68366516/join eller via QR-koden

